

ELŐFIZETÉS ÁR
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3
 Negyedévre 1 frt 50 kr
 Bérmentesen levelek
 csak ismert kezektől fo-
 gadtatnak el.
 Kéziratok nona adatnak
 vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilvántartásban minden gar-
 mondor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLENVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HÍRDETESI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknek:
 Minden egyes szó után
 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 30 kr.
 Kiemelt díszbetűk s kör-
 zettel ellátott hirdeté-
 nyekért termékek szerint
 minden centiméter
 után 3 kr számítatik.
 Állandó hirdetéseknek
 kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetések a „Zemplén”
 nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

6 sz

Zemplénavarmegye alispánjától.

Tekintetes ur!

Tudomás és mihez tartás végett kiadatik.
 S.-a. Ujhely, 1887. nov. 28.

Matolai Etele,
 alispán.

Másolat. 20806./II. sz. M. kir. belügyminiszter.
 Kőröndelet. Kérdés támadván az iránt, hogy
 olynemű megítelt s az 1887. évi VIII. t. c. 2. §-a
 értelmében közigazgatási fogházak és toloncházak
 létesítésére fordítandó pénzbüntetéseket, melyek
 tényleges behajtása és felszámolása különféle okok-
 nál fogva nem eszközölhető, mily módon? mikor?
 s kinek hatáskörébe irandók be? — a közig. ha-
 tóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben
 követendő eljárás szabályozása tárgyában 1887.
 évi aug. 17. 38547. sz. alatt kelt rendelet, vala-
 mint az 1887. évi VIII. t. c. foganatosítása alkalmából
 f. évi június hó 20. án 40056. sz. a. kelt
 körrendelettel megítelt utasítás 9-ik §-a szerint
 minden megítelt pénzbüntetés jogerőre emelkedés
 után, az I-ső minta szerint vezetendő nyilvántartási
 könyvbe beiktatandók. Ezen tényleges beiktatás
 által a beiktatott összegre immár az 1887. évi
 VIII. t. c. rendelkezése szerint a mennyiben az
 idézett törvény 2-ik §-a értelmében az ítélet alap-
 jául szolgáló törvény, minisleri rendelet vagy tör-
 vényhatósági szabályrendelet más világos rendel-
 keztést nem tartalmaz, — jogos és kizárólagos
 igénye a közig. fogházak és toloncházak létesíté-
 sére alakult alapnak lévén, ezen alapra vonatkozó
 s a törvényhatóságok által vezetett nyilvántartási
 könyvből mi sem vezethető ki, vagy irható le,
 mielőtt azon körülmény, miért eszközözendő a le-
 irás? tudomásomra nem hozatik, illetve a kért le-
 irási engedély általam meg nem adatik. Ebből
 kifolyólag utasítom a törvényhatóságot, hogy oly
 esetekben, midőn a megítelt s jogerőre emel-
 dett, a nyilvántartási könyvbe bevezetett pénz-
 büntetések különféle beigazolandó okokból leiran-
 dók, ezen körülményt a félévenként ide bekülden-
 dő nyilvántartási könyvvel (leirási) hasábjában

kiemelvén, az erre vonatkozó tárgyalási iratokat,
 azaz puhatolási, köröztetési s eféle igazolási le-
 vezeléseket csatolja hozzá. A fentebb hivatkozott
 utasítás szerint ezen nyilvántartási könyvek és
 pénznaplók a vezetésem alatti ministerium szám-
 vevőségéhez félévenként beérkezvén, ez által meg
 vizsgáltatnak; mely alkalommal a számvevőség a
 leiratásban indítványozott tételeket kiszemelni,
 megvizsgálni, s a megejtett vizsgálatok eredmé-
 nye szerint, a javaslatot hozzám bemutatni fogja.
 Mindezen leírások iránti engedélyek, mind pedig
 más a vizsgálatok folyamán a számvevőség részé-
 ről észlelt, s tudomásomra hozott nehézmények, a
 törvényhatósággal a szokásos rendeleti uton kö-
 zöltetni fognak. A törvényhatóság tehát csakis
 ily rendelet vétele után eszközölheti a kért leirást,
 még pedig ily módon, hogy az illető összeget a
 közeli félév végével az itteni számvevőséghez
 megküldendő nyilvántartási könyvvel (leirási)
 rovatában végleg kivezeti. Budapest, 1887. sep.
 12-én, a minister helyett: Beniczky sk. államtitkár.

11317. sz

Zemplénavarmegye alispánjától.

10 járási főszolgabíróknak.

A nmságu belügyminiszterium által a cseléd-
 könyvek meghamisítása körül tapasztalt vissza-
 élések megszüntetése tárgyában 68648. sz. a. ki-
 adott kegyes intézkedést másolatban oly felhívás-
 sal közlöm, hogy ahoz alkalmazkodni, s járása
 összes községe előljáróit annak szigorú megtartá-
 sára utasítani ne terheltelessék.
 S.-a. Ujhely, 1887. nov. 29.

Matolai Etele, alispán.

Másolat.

68648./II. 1886. sz. M. kir. belügyminiszter.
 Kőröndelet. Hivatalosan tudomásomra jutott,
 hogy némely törvényhatóság területén azon viz-
 szárlás kapott lábra, hogy a cselédskönyvek közül
 némelyek a cselédskönyveket meghamisítják, oly-
 képp hogy azokban a »bér« és »bizonyítvány« ro-
 vatokat egészen kivakarják és tetszésük szerint
 újra betöltik, esetleg a bennük foglalt tételeket, a
 cselédtartó közönség félrevezetése okáért, önké-
 nyesen megváltoztatják. A cselédtartó közönség
 a netalán észlelt ily irányú visszaélések feljelen-
 tésétől, rendszerint visszariadván annak szűsége

állott be, hogy az ily visszaélések megakadályo-
 zása hivatalból eszközöltessék. Felhívom tehát a
 törvényhatóságot hogy az erre hivatott illető
 közig. közegeket megfelelőleg utasítsa miszerint
 a jelzett visszaélések hathatós megakadályozása
 céljából, a cselédskönyveket, midőn hivatalos uton
 kezükbe kerülnek, vizsgálják meg, s mennyiben
 visszaéléseket tapasztalának, a hamisítási eseteket,
 mint olyanokat, melyek az illető kir. járásbírósa-
 gok részéről hivatalból üldözendő kihágást képez-
 nek, az illető kir. járásbíróságokhoz jelentsek fel,
 melyek a hamisítók ellen a bünvádi eljárást ép
 ugy megfogják indítani, mintha a feljelentést maga
 a gazdaközönség tette volna meg. Budapest
 1887. évi auguszt. hó 5-én A miniszter helyett
 Beniczky s. k., államtitkár.

16057. sz.

Zemplénavarmegye alispánjától.

10 főszolgabíróknak és valamennyi község előljáróinak.
 Körözés s eredmény esetén azonnali jelen-
 téstétel végett kiadatik.

S.-a. Ujhely, 1888. nov. 30.

Matolai Etele, alispán.

5241/87. sz.

Győrvarmegye alispánjától.

Tek. alispáni hivatalnak

S.-a. Ujhely.

Farkas András rábapatonai illetőségű győr-
 újvárosi lakos, napszámos, egy »Pali« kereszt-
 nevű, de egyébként ismeretlen egyénnel, folyó évi
 folyamán Kisbajcsón, Rábapatonán, Encsén és
 Bönyön betöréses lopást, Peéren pedig rablást
 követett el s folyó hó 6-án lakásáról megszökött
 s most a szomszéd vármegyék valamelyikében
 tartózkodik ezen »Pali« nevű társával együtt:
 miért is tekintve, hogy a beszerzett bűnlejek a
 fentebbi betörésekben, illetve rablásban való rész-
 vételüket, minden kétséget kizárólag beigazolják,
 s miután mindkettő veszélyes kőzártaumu egyén
 s fegyverrel is el vannak látva, s Farkas András
 rablás miatt már 8 évi fegyházzal is volt bü-
 netve, van szerencsém tehát hivatalos tisztelettel
 felkérni a Cimet, hogy nevezetteket hatóságuk
 területén községenként köröztetni, s esetleg fel-
 találtván, csendőri fedezet alatt a tősziget-csiliz-
 közli járás főszolgabírája elé való kísérést elren-
 delni sziveskedjék.

TÁRCA.

Nemzeti emlékek Bajorországban.

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —
 — Irta: Rátz Lajos. —

I. Lajos bajor király (,igazságos és állhata-
 tos,« uralkodott 1825 — 1848 ig, meghalt 1868
 febr. 13-án,) a művészetkedvelő jeles fejedeleme,
 ki Münchenbe a Mediciek korát varázsolta vissza,
 — a mellett, hogy mesés értékű műkincseket
 szerzett össze, azok számára nagyszerű palotákat
 építtetett, udvara köré hirneves művészeket gyűj-
 tőt s azok munkálkodására tágas mezőt nyitott,
 — nemes becsvágya által sarkaltatva még maga-
 sabbra tört: oly emlékeket tervezett, melyek,
 mint méltó képviselői a német nemzetnek, örök
 időre hirdessék annak nagyságát és dicsőségét, a
 német szellem diadalát és egyuttal koronái legye-
 nek a német művészetnek. Három ilyen nemzeti
 emléket emeltetett Lajos király: az egyiket Mün-
 chenben, kiválóan saját népe a bajorok tisztele-
 tére és dicsőségére, — ez a *Bavária* és a *Dicső-
 ség-csarnok*; a másodikat Kelheimban a lipcsei
 diadal által kivívott szabadság emlékére: ez a *Sza-
 badság-csarnok*; a harmadikat Regensburg közelé-
 ben, e német becsület templomául — ez a *Wal-
 halla*.

A müncheni Bavária a város szélén, a Te-
 rézia-mező felett elnyúló domb tetején emelkedik.
 Az emlék két részből áll, egyik a Bavária, mint
 a bajor nép megszemélyesítője, egy óriási nagy-
 ságu ércszobor: női alak, kezében cserkoszorúval,
 — másik az ennek háta megett levő oszlopcsarnok,
 a Ruhmeshalle (dicsőségcsarnok.) A Bavá-

foly. *) mindenütt zajos eleven élet uralkodik. A
 bécsi Práter életét is fölülmulja azt!

A dicsőségcsarnok, a szobor megett, egy
 dóriai oszlopcsarnok 48 oszloppal; közép épülete
 67 m/. a két oldalt előrenyúló szárnyépület 30 m/.
 hoszu; az egész csarnok mintegy 4—5 m/. ma;
 gas alapzaton emelkedik. Bajorország hirneves
 fiainak mellszobrai vannak benne elhelyezve, kö-
 zöttük a két Holbein és Dührer Albert festők,
 Sickingen lovag, Jean Paul író, Schwanthaler szob-
 rász, Schelling bölcsész, Hess, Cornélius festők,
 Klenze építész, s mások.

A szobor és a csarnok egymást kiegészítő
 monumentális alkotások!

A második német nemzeti műemlék: a sza-
 badságcsarnok Felső-Bajorországban, Regensburg-
 tól nem messze: Kelheim felé közeledünk, már
 messziről szembetűnik a város felett egy hegyte-
 tőn a rotunda-alaku csarnok magas kupulájával.
 Az állomástól egy félóra alatt jutunk fel a nagy-
 szerű épülethez, s kétszer lépcsőn fölmenve, a be-
 járat előtt vagyunk.

A szabadságcsarnokot I. Lajos király a lip-
 csei diadalnak, — mely a német nemzetet Napó-
 leon igája alól felszabadította, önmagának vissza-
 adta, eme dicső győzelemnek emlékére, annak
 örök hirdetője gyanánt építtette. A csarnok 58
 m/. magas, kördedalaku épület egy 7.7 m/. ma-
 gas alapépületen nyugszik; építését Gartner és
 Klenze építészek terve szerint 1842-ben kezdték
 meg s 1863 okt. 18-án, a lipcsei csata 50-ik év-
 fordulóján avatták fel; az építési költség 4 és fél
 millióra ment. Kívül, a falhoz támaszkodó hatal-
 mas oszlopokon 18 germán szűz veszi körül az

E tárcza kézírata még mult hó 14-én érkezett hozzánk.
 Szerk.

Mai számunkhoz fél ív melléklet van csatolva.

Különb Farkas András személyleírása: 45 éves, román. kath. nős, volt juhász, alacsony vézna, feltűnően vörös, és tömött telt szakált visel, vörös szeplős, kopasz, halkán beszél; ruházata: bagaria bőr-csizma, szürke nadrág csizmába tűzve, tarka inget s három barna színű kabátot visel; nála van egy saját nevére szóló cselédkövyv és két szolgálati bizonyítvány. Pali nevű büntetésének személyleírása: kora mintegy 40 év, középtermetű vállas erős ember, borotvált arcu, tömött fekete bajuszsza, ruházata szürke nadrág s kabát és széles karimájú kalap, csizma; állítólag molnár volt s komáromvármegyei származású.
Győr, 1887. november 15.
Éller Mihály, alispán.

S.-a.-Ujhelyt, 1887. dec. 4.

Mindenfelől azt a panaszt halljuk, hogy semminek sincs ára, és ha saját tüzhelyünkön körültekintünk, arra a szomorú tapasztalatra jutunk, hogy a kikialtolt olcsóság dacára mi az ujhelyi piacról nagyon is drágán élünk.

Drága minden, de különösen drága a piac. Alig hiszem, hogy szerény városunk piaca az árak magasságára nézve hátrább állana akármelyik világváros piacánál.

Mi lehet ennek az oka?

Talán olyan elszigetelt helyen, vagy terméketlen vidéken lakunk, hogy mindent messze-földről kell hozzánk importálni? Oh dehogy. Városunk területe is maradhatósan bőtermő s ezenkívül lakosainak jó része termel a piac számára. De meg a környékök körül fekvő falvak lakosai is bőven hordják piacunkra eladnivalóikat. E tekintetben tehát hiány nincs, de nincs is ok az árak felcsigázására.

Bármiként kutassuk is természetes okait a piaci drágaságnak — nem találunk olyanokat. Hanem mesterséges okokat igen.

Ezek egyike abból áll, hogy nálunk a piaci árakat ritkán veszi a fogyasztó nagyközönség első kézből, hanem rendszeren a harmadikból, vagy pláne a negyedikből. Ez a hosszú vándorlás növeszti nagyra az árakat s okozza azt a nagy elégedetlenséget, mely ma már városzerte tapasztalható.

Igaz, van valami szabályrendelettel, mely szigorúan eltiltja a kofákat a kilenc óra előtti vételtől. De ez a szabályrendelet is, mint annyi más, csak a papiroson olyan mérges, az alkalmazásban meg nagyon szelid.

A kofák kora-reggel összeveszik a szép árakat, s mire a közönség kimegy vásárolni, akorra már második, vagy har-

épületet, mindenik kezében tábla van, melyre egy-egy német törzs van feljegyezve, tehát együttesen az egész német nemzetet képviselik; az egyes szobrok 6 5 m. magasak s Halbig szobrász készítményei. Mindenik szobor előtt lent egy 6 5 m. magas kandelaber emelkedik; felettök pedig, a külső oszlopkarzat felett, 18 hadi diadaljelvény: kifaragott páncél és paizs. A csarnok bejárata felett a következő feliratot olvassuk: Den teutschen Befreiungskämpfern Ludwig I. König von Bayern 1863. (A német szabadságharcosoknak I. Lajos bajor király, 1863.)

A mint belépünk, egy tiszta márvány csarnokban találjuk magunkat: a padlózat, a falak, minden márvány de a mi figyelmünket megragadja, lebilincseli: az a körben felállított 34 diadalistennő (Viktória) karrarai márványszobor Schwanthalertől. A falak, oszlopok mind zines márványból vannak: a vakító fehér szobrok tehát annál jobban kiütnnek. Ujra meg újra sorba járjuk őket s minden nézésnél újabb szépségeket fedezünk fel rajtuk: a nagyszerű, a magasztos mindig tisztábban, felfoghatóbban lép elénk. Az egyes szobrok szárnyas női alakok, cserkoszorus fővel, antik ruházatban; a mint kivettem, összesen 8-féle változatot tüntetnek fel. A szobrok a fal mentén köralakban vannak felállítva; mindenik Viktória egyik kezével a társa kezét fogja, a másik kezével pedig egy aranyozott, kelek bronzpaizs egyik oldalát tartja, összesen tehát 17 paizs van közöttük elhelyezve, melyek mind a franciáktól elvett lövegekből vannak öntve, mindenikre egy-egy nyert csata van feljegyezve az 1813—1815-iki évekből. A két szélső Viktória a bemenetnél pálmaágat emel. Az egyes szobrok megett a fal boltozatos fülkék képez: a boltozatosok felett, 16 négyszögletű márványtáblán a szövetséges hadsereg vezéreinek nevei, messze fent

madik kézből magas áron kénytelen venni. A kofák az árakat vagy a piaci rendes helyén kora-reggel szedik össze, vagy pedig kikullognak a sorompókhoz, ott foglalják le s onnan, mint már sajátjukkal térnek azokkal a piacra. Természetes, hogy az árak ilyenkor a rendeseknél már jóval nagyobbak.

Van még az árak tulcsigázásán kívül egy másik kellemetlenség is, mit a közönségnek szintén el kell nálunk szívelnie. Ez a *durvaság*. Gyakran megtörténik, hogy egy árukkal megrakott kocsit megáll a piacon. A mint ezt a kofák észre veszik, úgy körül fogják, tekintet nélkül az időre, hogy más vásárlónak lehetetlenség oda férni. Ha mégis akad egyes vakmerő vállalkozó, ki oda megy, úgy eltaszítják onnan, hogy ruháján kívül még az oldalbordája is megérzi. Hiába néz körül, hogy ezt a durvaságot rendőrrel megfenyíttesse, vagy nem lát rendőrt, vagy ha akad is, az oly egy kedvűen veszi a dolgot, mintha az neki egészen rendén való volna.

Rendőrségünknek ezt a sértő és türehtetlen eljárását én abból magyarázom ki, hogy a *mi rendőrségünk valószínűleg rokon kötelekben áll a kofákkal* s ezért nem látnak semmit, vagy ha látnak is, nem tálnak az ilyen eljárásban semmi megrovásra méltót!

Ha az alkotott szabályok megtartására képtelen a rendőrség felügyelni, akkor nyuljanak más eszközökhöz; nevezetesen alkalmazzon a városi előjáróság olyan egyént, aki kérélhetetlen szigorral jár el a kofák ellen.

A közönség azért tartja a rendőrséget, hogy a visszaélések s esetleges bántalmazások ellen védve legyen. Ha ezt nem kapja meg, akkor mire valók? Városunk közönsége nincsen abban a helyzetben, hogy egyes mihasznák kedvéért hagyja magát kiszípolyoztatni. De meg mit szól a méreg drágasághoz a hozzánk vidékről jövő fogyasztó? De legfőképpen arra vagyunk kíváncsiak, hogy mit szól ehhez Ujhely város felelős főbirája?

Reméljük igyekezni fog, ha kell egy hasznavehetőbb rendőrséggel is, e türehtetlen piaci állapotokon hathatós intézkedések és energikus fellépés által segíteni.

Rendszabály ember nélkül — holt fogalom.

pedig egy körülfutó párkányon 18 elfoglalt vár neve van följegyezve. Ez alatt egy oszlop karzat fut körül, melyet 72 darab 6 m. magas gránit-oszlop képez, az oszlopok talpa és koronája fehér márvány. Innen igen jó áttekintés nyílik az egész teremre s a szavainkra válaszoló felséges viszhang csak fokozza az ünnepélyes hangulatot. Gondolom, régen volt alkalmá magyar dallamot visszaverni! A terem világitása felülről, a kupolán át történik: a kupola 21 m. magas, 32 m. széles: az üvegtető, melyen a világosság jó be, 6 m. átmérőjű. A szép kockás márvány padlón (cipővel nem szabad érinteni, hanem egy puha gyapjupapucsot huzunk fel s abban lépegetünk ide-oda) a következő felirat van: Möchten die Teutschen nie vergessen, was den Befreiungskampf nothwendig machte und wodurch sie gesiegt. (Vajha soha sem felednék a németek, mi tette szükségessé a szabadságharcot és mi által győztek!) A benső oszlopkarzatról szűk lépcső vezet a külső oszlopkarzatra, a melyen szintén körül lehet menni. A kilátás tiszta időben páratlan szép lehet. Északról erdős hegység emelkedik, északnyugat felől gyönyörű völgyből a Duna, északkelet felől az Altmühl folyócska siet a szabadságcsarnok, illetőleg a Mihály-hegy lábai alatt el délfelé s miután a kis Kelheim szélit érintik, a városon túl egymásba olvadnak, s a délfelé elterülő sikon azon-tul csak a Duna halad előre.

Szinte nehezen esik, mikor távozni kell a remek csarnokból, még sokáig szeretnénk gyönyörködni nagyszerű pompájában, felséges alakjaiban!

A harmadik nemzeti műemlék a Walhalla, Regensburgtól minregy 2 óra távolságra, Donaustauf falu közelében.

A Walhalla „a német becsület temploma.”

Hirek a nagyvilágból.

A pápa jubiláris ünnepére a világ minden részéből összehordott drágaságokból kiállítást rendeznek. Az egyházi szereket a napokban biztosították 60 millió frank értékig. A magyarországi zárandokokat a pápa három csoportban fogadta mult hétfőn, kedden és szerdán. A pápa magyarországi látogatóit nagyon kiüntette. Mikor a római pályaházba érkeztek 150 bérkocsit bocsájtott rendelkezésükre a magyarországi zárandokoknak, közülük száznál többet saját helyiségeibe szállásoltattott el s gondoskodott ellátásukról. A Szt. Péter templomában magyar szent beszéd is volt. Ilyet Szcitovszky hg. primás óta ottan nem hallottak.

Grévy, a francia köztársaság elnöke, úgy látszik ráadja fejét a leköszönésre. Elnök jelöltek a radikálisok részéről: Freysinet, Floquet és Brisson. Opportunisták jelöltek: Boulanger, Ribot, Sadi Carnot és Ferry. A monahisták jelöltjei: Buffet, Appert és Dompierre. A kongresszus, ha igaz, ma-holnap összeül Versaillesben az elnök választás végett. Nem lehetetlen, hogy újra Grévy-t fogják megválasztani. A közhangulat forradalmi.

Battenberg Sándor hg. házassága. Londonból írják, hogy Battenberg Sándor bolgár volt fejedelem házasodni készül s menyasszonya Lujza hercegnő, a velszi herceg leánya.

Hirek az országból.

Ófelsége a király e hó 2-án töltötte be uralkodásának 40 ik évfordulóját. Ófelsége az emléknapot, minthogy népeinek íranta és háza iránt mindenkor fényesen igazolt őszinte ragaszkodásáról mélyen meg van győződve, nem kívánta fényes ünnepek okául tekinteni. A hivatalos alattvalói nyilatkozatok tehát elmaradtak. *Tartsa isten, ovja isten a királyt, érte minden honfi karja készen áll.*

A magyar nemzeti múzeumról azt suttogta a fővárosi fáma, hogy mükincsei hűtelenül kezeltetnek s egyik-másik osztályában nagy rendetlenség uralkodik. E tárgyban Polónyi Géza orsz. gy. képviselő legközelebb nyilvános kérdést intézett Trefort miniszterhez s kérte a vizsgálat elrendelését Pulszky Ferenc igazgató ellen. Trefort adott válaszában, előre bocsátva azt, hogy e vád alapos voltát, tekintettel az igazg. egyéniségére, erkölcsi lehetetlenségnek tartja, kijelentette, hogy a közvélemény megnyugtató végett tüzetes vizsgálatot tartat a müintézetben. A vizsgáló bizottság jelentését türelmetlenül várja a vádak által felizgatott társadalom.

Verhovay Gyula, kinek utolsó menedéke, lapja, az egykor szépen felkarolt „Függetlenség” is pártolás hiányából megszűnt, hir szerint Amerikába készül kivándorolni. A sors nehéz iskolájából kiszabadulni vágyó s a szebb és jobb jövő után esengő Verhovay Gyulára, kívánjuk, hogy az új hazában viradjon fel a boldogulás napja, melyet az olyan hányt-vetett életpályája, mint volt eddig az övé, oly keserű csalódások után méltán megérdemel.

1807-ben, midőn Napóleon bevonult Berlinbe és egész Németországot megalázta, a fiatal Lajos, akkor bajor trónörökös, arra a gondolatra jött, hogy az idegen zsarnok mulandó diadalával szemben a német nép elmulthatatlan világtörténeti dicsőségének egy művészeti emléket emel, hogy szolgáljon az a német nemzetnek felemelésül, vigasztalásul, s még a legkésőbb időkben is bátorítsa, lelkesítse őket. Az előkészületek több mint 20 évet vettek igénybe, míg a kellő művészi erőt megnyerte, összegyűjtötte, s az alkalmas helyet kiválasztotta. Oly helyet keresett, mely szép fekvésével harmonikus kiegészítője, történeti nevezetességével méltó viselője legyen a nagyszerű műemléknek, Regensburg s a kiszemelt hely minden tekintetben alkalmas volt erre; Regensburghoz a német történelem legfontosabb eseményei fűződnek Nagy Károly itt győzte le az avarokat és a szlavokat, a Rajna- és Duna-vidék összekapcsolását itt határozta el: Német Lajos a gyilkos viaskodásoknak itteni diadalával vetett véget; a XVII-ik század közepétől fogva e század elejéig itt tartattak a német birodalmi gyűlések; s ama hegy, melyen az emlék emelkedik, a Duna regényes völgyére néz le, melyből a lábai alatt elfutó folyón kívül, zöldelő rétek, hullámzó vetések, csillogó vizek, árnyas erdők karcsu tornyu városok és falvak tekintenek reá; hátul pedig a rhätii és norikumi hegységek hófedete csucai ragyognak. E helyet választotta ki Lajos a Walhalla számára. Építését Klenze építész terve szerint, 1830 október 18-án kezdték meg (maga a király tette le az alapkövet), s 1842. október 18-án fejezték be. Építése 14 millió forintba került.

Donaustauf falutól mintegy 20—25 perc alatt jutunk fel a tölgy, fenyő s egyéb fával beültetett, szépen parkirozott hegyoldalra a Walhalla lépcsőfeljárata elé. Itt 250 márványlépcső fogad s

Folytatás a mellékleten.

Epilóg.

Lapunk 32-ik számában „Bodrogközi” aláírással megjelent „Ázsiai állapotok a Bodrogközön” című közlemény érzékenyebb visszhangokat keltett, mint minőt annak tartalma helyes bírálat szerint megérdemel. A cikk tulajdonképpen egy interpelláció a bodrogközi járás főszolgabírájához, egy személyesen tapasztalt rendőri kihágás és azonkívül ilyeszerű rendellenességekről szárnyaló hírek regisztrálása. E körülmények tehát akár ridegen előadva, akár mint az érintett közleményben, a szülőföld szeretetéből kifolyó jeremiádok kíséretében, a hatóság elleni jogtalan vádnak nem tekinthetők. Ha a közlemény a valóságnak megfelel, annak közlését közérdek követeli, ha pedig téves, akkor a hatóság csak köszönettel tartozik, hogy alkalma nyílt a tekintélyét sértő rossz híreket a nyilvánosság előtt is megcáfolni. Amint kötelességünk volt tehát a közleménynek tért nyitni; épp oly elfogulatlanul tettük közzé a főszolgabíró válaszáat is, továbbá örömmel hoztuk annak idején a közönség tudomására a felsőbb hatóság eljárásának eredményét, mely az esetet hivatalos figyelmére méltatta.

Mennyiben pedig a közlemény forrását illetőleg az eseményeknél bizonyos oldalról a szerkesztőség is érintve volt, „Cicero pro domo” kijelentjük, hogy a kérdéses cikk szerzője, kinek „felelősségére” a közlemény megjelent, nem csak hogy társadalmi állásánál fogva is több garanciával bír, mint bármely tiszteltreméltó „Futakóbi”, de sőt tisztai állásából folyólag hivatva is van a vármegye közállapotát figyelemmel kíséreni, melynek érdekében lapunk mindenkor jóhiszeműleg szolgálatkészen áll, és annak bármilyen következményeiért, a kötelesség teljesítésének nyugodt önértékeléssel kész illetékes foruma előtt beszámolni.

Ugy értesültünk egyébiránt, hogy e közlemény címe a legfőbb sérelem; valóban a recitálást magunk sem találjuk az esetre helyesen alkalmazhatónak, minthogy Ázsiában tudvaleg a sertés- és nagyobbrészt tiltva van. — Különbösen csak téves konzekvencia vonhat le abból a címből sértést; mert hiszen tudomásunk szerint az a bizonyos plátói epitheton az egész országnak szólott; lehet ugyan, hogy Bodrogköz kivétel, de hiszen Ázsiában is vannak kivételes állapotok; vannak szigetek, ahol egészséges marhákból sütik a beafsteakot; a szekérlajka egy évszakban sem merül el; a köz- és magánbiztonság ellen nincs panasz és stb.

Kár volna tehát az esettel tovább foglalkozni, melyet véleményünk szerint csak félreértés terelhetett el a „kérdés és válasz” egyszerű fogalmától; reméljük Bodrogközi ur is megbocsát, hogy duplikájának közlését immár alkalmosszerűnek nem tartjuk, sőt bizonyos eszhetikai szempontok is tartóztatnak az elesett állapotok további boncolásától, nehogy azokkal tisztelt olvasóink étvágyat elrontsuk; felkérjük azonban, hogy jövőre a félreértések elkerüléseért ne „ázsiai”, hanem csak „bodrogközi” állapotok cím alatt közölje tapasztalatait.

Szerk.

Egyesületi élet.

Nyilvános nyugtázás.

A s.-a.-ujhelyi árvasegélyező és jótékony egyesület részére befolyt fizetésekből folyó évi november 12-iktől december 3-áig: Thomán István zongoraművész ajándéka hangversenyének tisztajövedelméből 20 ft, Klobusitzky István ajándéka egyszerűminderkorra 3 ft; 50 ftnyi alapítványának második részletét befizette Kincsesy Péter 15 ft, 30 ftnyi alapítványának második részletét Bydeskuthy Sándorné 10 ftot. — 1887-iki rendes tagdíjat 3 ftot egyenként befizettek: Nyomárkay József, Szöllősy Arthurné, Sziráky Barna, Nyeiczkey Józsefné, Lehóczky Irma, Matolay Béla, Löcherer Lőrincz, Löcherer Lőrinczné, Horváth József, Klimó Menyhért, Csernyiczki Julia, Kornstein Mórné, Major Istvánné, Oroszy Géza, Oroszy Gézané. Összesen 93 forint.

S.-a.-Ujhely, 1887. decz. 3.

Dr. Chyzer Kornél,
egyesületi pénztáros.

Szerkesztőségi posta.

Ne bántsd a jegyzőt (tréfa.) Nem közölhető. Kéziratát egy hétig megőrizzük.
N. B. Olajjal nem való tüzet oltani. Kéziratát szeretnénk személyesen visszaadni. E végből keresse föl főmunkatársunkat.
M. B. Eperjes. Tudósításait más alkalommal is szívesen vesszük.

Felelős szerkesztők:

PAYZSOSS ANDOR és HORVÁTH JÓZSEF.

Főmunkatárs: DONGÓ GY. GÉZA.

Kiadótulajdonos: ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ.

Nyílt-tér. *)

A legjobb gyógyszer tyúkszem

és minden a borbén lévő szétgyökerezés ellen a Meissner gyógyszerész (központi szétküldési raktár Pécsen) híressé és alkalmassá vált

tyúkszem- és szömölcs-flastroma

melynek használatánál minden tyúkszem 3 nap alatt eltávolítatik. E gyógyszer semmiüemű ártalmas anyagot nem tartalmaz. 1887. januártól júliusig 3000 elismerő nyilatkozat.

Ára egy papírtokban 1 frt, félpapírtok 60 kr. Postával az öszszegnek előre beküldése mellett 11 krral több.

Kaphatók minden bel- s külföldi gyógytárban
S.-A.-UJHELYBEN: Zlinszky József, Ungváron Hoffman Béla, Lám Sándor és Bene Lajos, Tokajban Reuner Dezső és Cziganyi Béla, Nyíregyházán Korányi Imre, Miskolcra Herz M. és Szabó Gyula gyógytárjaiban.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetmények.

Még csak három előadás!

Világhírű mutatványok. Itt először!

Az „Andalusia csillaga” név alatt híressé vált

Signorita Adela

légkirálynő, továbbá a világhírű

VILLSON TESTVÉREK

a jelenkor legnagyobb torna- és trapezművészeinek fellépte.

A miskolczi szintársulat második vendégjátéka!

S.-a. ujhelyi színház.

Ma vasárnap, 1887. december hó 4-én adatik:

Egy boldogtalan asszony.

Magánjelenet. — Irta: Benedix. Előadja:

R é t y F á n i.

Ezután:

SIGNORITA ADELA és MR. RECK

bámulatra méltó mutatványai a trapezen.

Ezt követi:

A fal tövében.

Eredeti vigjáték 1 felv. Irta: Najac Emil. Ford.: Halmi Ferencz. (Rendező: Benedek.)

Személyek:

Tristan	—	—	—	Benedek Gyula.
Gabriella	—	—	—	Réty Fanny.
Egy kertész	—	—	—	Fekete Pál.

Végül a világhírű VILSON testvérek nagy-szerű mutatványai a hármass nyújtón.

HELYÁRAK: Alsó- és középpáholy 4 frt. Felső páholy 3 frt. Támlásszék 1 frt. Első rendű zártzék 80 kr. Másodrendű zártzék 60 kr. Emeleti zártzék 60 kr. Földszint 40 kr. Karzat 20 kr. — Jegyek előre válthatók délután 5 óráig Lóvy Adolf könyvkereskedésében és este a pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor.

A színház fűtve van.

Kiváló tisztelettel

Kövesy Albert,

a miskolczi színház igazgatója.

Árverési hirdetés.

Alólirott ezennel közhírré teszi, hogy vagyonbukott Kormos Gyula csódtömege javára leltározott fűszer és gyarmatárak, bolti felszerelvények és butorokból álló ingóságok f. évi december hó 5-én délelőtti 9 órakor és szükség esetében a következő napokon is vagyonbukott üzlet-helyiségében árverés útján el fognak adatni.

Mely árverésre a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénz fizetése mellett a legtöbbet ígérőnek a becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1887. nov. 30.

Dr. Kellner Soma,

mint Kormos Gyula csódtömegeinek gondnoka.

HIRDETMÉNY.

Gróf Andrássy Aladár ur ő nagyméltósága zemplénmegyei velejteit erdejében 1887. évi december hó 12—13., 19—20. és 28—29-ik napjain a helyszínen reggeli 9 órától kezdve 1680 darab álló öreg tölgyfa darabonként nyilvános árverés útján el fog adatni.

Ezen fák bodnár- és bognár-iparkészítmények, slipperek, mindennemű fa-műipar és szerszámok készítésére nagyon alkalmatosak.

Bővebb felvilágosítás a hardicsai uradalom tisztségénél (u.p. Tőke-Terebes) szerezhető.

4980. sz.

Tk. 1887.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kerchner József trauczonfalvi lakos végrehajtatónak id. Göcz Jánosné Matisz Mária végrehajtást szenvedő elleni 40 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében Matisz Vendel s társai által tett utóajánlat következtében a s.-a.-ujhelyi kir. törvszék (a s.-a.-ujhelyi kir. bíróság) területén lévő Trauczonfalva községe határában fekvő a trauczonfalvi 327. sz. tjkvben A I 1—9. sorsz. a. foglalt 2/3-ad urbéri kültelekből Göcz Jánosné szül. Matisz Máriaát illető s az 1887. évi szeptember 7-én foganatosított bírói árverésen Göcz János által 50 frtért megvett fele részre 369 frtban, továbbá a m.-hotykai 122. sz. tjkvben 384. hr. sz. a. foglalt erdőből ugyancsak Göcz Jánosnéét illető s a jelzett árverésn Mecner Gyula által 20 frtért megvett fele részre 118 frtban ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi december hó 5-ik napján délelőtti 9 órakor Trauczonfalva községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is, azonban a trauczonfalvi 327. sz. tjkvi ingatlan 60 frton, a m.-hotykai 122. sz. tjkvi ingatlan pedig 25 frton alól eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 36 frt 90 krt és 11 frt 80 krt készpénzben vagy az 1881. LX. tc. 42. §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1887 szeptember 23-án.

Kolos Gyula, kir. törvényszéki bíró.

Pályázati hirdetés.

A cseleji 500 frt rendes fizetéssel és 110 frt utiátalánnyal javadalmazott körorvosi állomás f. évi december hó 27-én d. e. 9 órakor fog Cselejben választás útján betöltetni, pályázók kötelesek felszerelt folyamodványaikat december hó 26-ig alóliirt hivatalhoz beadni.

Gálszécs, 1887. november 26.

Nemthy József,

főszbiró.

Egy, e vidéken hivatását betöltött 14 éves született francia leány, ki a házi teendőkbén is segítkezik gyermekek mellé alkalmaztáskeres. Bővebb felvilágosítást ad a kiadó hivatal.

1—2

Bérlő kerestetik

egy Zemplénvármegyében fekvő, körülbelöl 470 hold szántóföld és rétből, továbbá ital-mérési- és malomjoggal és az ezekhez szükséges épületekkel álló birtokhoz.

Csakis közvetlen igénylők kéretnek ajánlataikat egy netáni biztosíték megjelölésével Pröckl Károly urhoz Bécs, VIII. Alserstrasse 27. intézni.

5—5

LINKESCH SAMU özv.

vasúzet Eperjesen
ajánlja kitűnő minőségű

krakkói cserépkályhát

fehér és diszes színekben,

FA-, KÖSZÉN-

és
coaks fűtésre,

KANDALLÓKAT,

TAKARÉK-

KONYHÁKAT

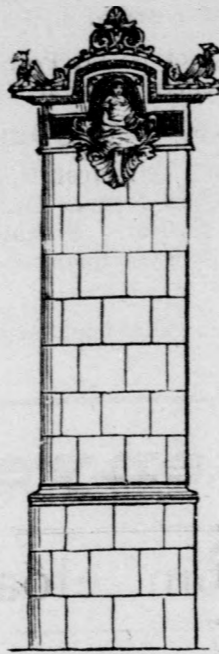
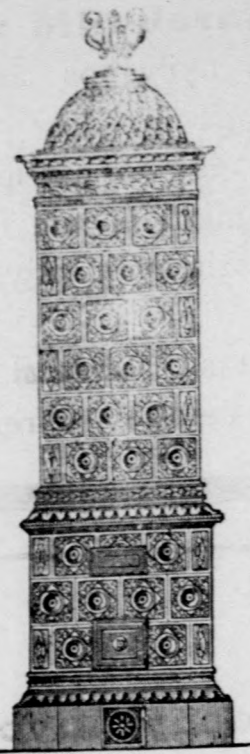
bármintemű

kivitelben

a legolcsóbb árakban.

Képviselet:

Reichard M. és fia uraknál S.-a.-Ujhely.

Már megjelent
az 1880-ik szökő évre

ZEMPLÉN NAPTÁRA

V. évfolyam. — Ára 36 kr.

Kapható: a „Zemplén” kiadóhivatalában és Lövy
Adolf könyvkereskedésében S.-a.-Ujhelyt.

Eddig még fölülmulhatatlan.

Maager V.-féle

cs. kir. szab. valódi tisztított

CSUKAMÁJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi autoritások által megvizsgálva, könnyű emeszt-
hető hatása végett gyermekek részére is, különösen ajánlható; mint leg-
tisztább, legjobb, legeredetibb és általánosan elismert leghatásosabb
gyógyszer mell- és tüdőbetegség ellen, gümő, sömör, daganatok, bór-
kütések, mirigybetegség, gyöngeség sat. ellen.

1 üveg sárga olaj 1 frt, 1 üveg fehér olaj 1 frt 50 kr

Kaphatók a gyári raktárban:

Bécs, III. Bez. Heumarkt Nr. 3.,

valamint valódi minőségben Ausztria-Magyarország gyógyszerházaiban és minden na-
gyobb fűszerkereskedésében.

Sátoralja-Ujhelyben: csak Zlinszky J. ur gyógyszerházaiban.

8-18

JAKOBOVICS ARMIN

az első zemplénmegyei honi bútortulajdonosa

Sátoralja-Ujhelyt, főtér (Matyasovszky-féle ház)

ajánlja a magas uraságoknak és a n. é. közönségnek, akik bútort vásárolni szándékoznak
és jutányos árak mellett lelkiismeretes kiszolgáltatásban akarnak részesülni, 5 teremben nagy-
szerűen berendezett

bútorgyári telepét

meglátogatni és a legcsekélyebb vásárlásnál is meggyőződést szerezni, hogy minden versenyt
fölülmúló olcsó árak mellett szilárd gyártmányt korszerű, izléses kivitelben csakis

Sátoralja-Ujhelyben, ilyenmű egyedül létező

BÚTOR TERMEIMBEN

szerezhetik be. Elsőrendű szakiparosaim közreműködésével azon kellemeshelyzetben vagyok,
hogy nálam mindennemű kitűnő asztalos-éskárpitos-bútorok, valamint fantasie- és disz-bútor
s legelegánsabban teljesen felszerelt urasági szalon-, boudoir, ebédlő- és fogadótermek részére
a most divatozó fanemekben és a legújabb alakban; nemkülönben szalongszobák különféle
szövetekkel, diszesen kárpitozva, meglepő választékban és oly különböző jutányos árak
mellett készletben található, hogy bevásárlását mindenki igényeinek megfelelően teljes meg-
elégedésére a legolcsóbb gyári árban szerezheti be.

Továbbá ajánlom még dúsan felszerelt tükör- és képraktáramat, valamint
minden nagyságu ércutánzat- (imitáció) és ásványkoporsóimat,
melyek oly rendkívüli olcsók, hogy csak annyiba kerülnek, mint egy fakoporsó.

A n. é. közönség becses pártfogását és számos látogatást kérve, maradtam
kiváló tisztelettel

Jakovovics Armin.

14-25

Sirkövekre feliratok vésetése és aranyozása

SIR-EMLÉK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,
VÖRÖS MÁRVÁNY

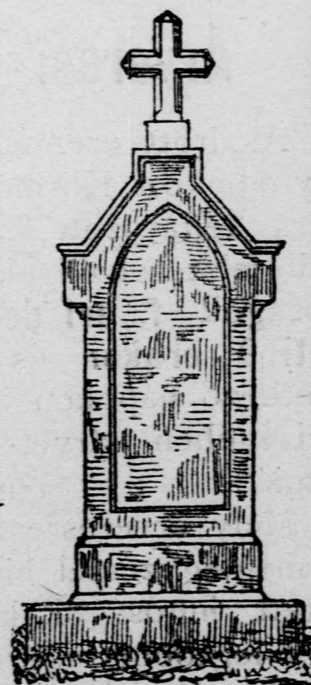
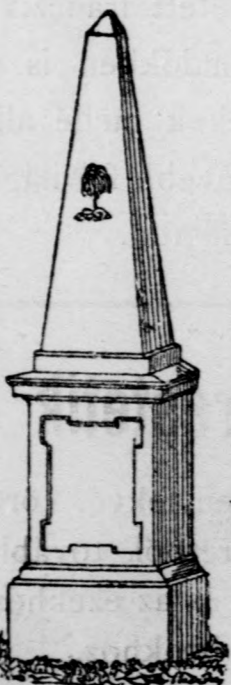
és homokkő sarkövet.

Tisztelettel

BURGER ADOLF

vállalkozó.

16-52

Sirkövek újabb tervezése

Jutányos áron készítenek.

Sürgőnyozim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

Nincs többé fogfájás

Dr. POPP

világhírű és valódi

Anatherin-

cs. k. udv. fogorvos szájvizének

Bécs, I. Bognergasse N. 2.

használatát mellett. Fölülmul minden más szájvizet, mint
kitűnő óvszer mindeunemű fog-, száj- és torokbetegség
ellen, s dr. Popp fogporának vagy fogpasta-
tájának egyidejű használata után a fogak mindig egész-
ségesek és szépek, ami egy egészséges gyomor főfeltétele.

Dr. Popp fogplombja a legjobb szer az odvas
fogak sajátkezű kitém-
sére, miáltal a büzös lehellet megszűnik.

Dr. Popp növény-szappanja kitűnő szer min-
dennemű bőrb-
betegségek ellen s kiválóan alkalmas fürdők számára.

Árak: Anatherin szájviz palackokban 50 kr., 1 frt, és
1 frt 40 kr. Anatherin fogpasta dobozban 1 frt 22 kr.
Aromaticus fogpasta darabokban 35 kr. Fogpor skatulyá-
ban 63 kr. Fogplomb tokban 1 frt. Növény-szappan 30 kr.

A t. e. közönség kéri, hogy világosan Popp
cs. k. udv. fogorvos preparátumait kérje s csak
olyant fogadjon el, mely védjeggyel van
ellátva. A hamisított Anatherin szájviz, minőt
gyakran árulnak, sokszor az egészségre ártal-
mas alkatrészeket tartalmaz, miért is ennek
megvételelől óvjuk a t. közönséget.

S.-a.-Ujhelyt kapható: Kinesey Péter gyógytárában
és Szentgyörgyi Vilmos kereskedésében, valamint: Göncz,
Tolcsva, Sáros-Patak, Szántó, Töke-Terebes, Tály, Mád,
és Szikszó gyógytárában és diszaru kereskedésben.

15-21.

Alapított 1861. **WEISZ D.** Alapított 1861.

házi gazdasági cikkek és gépgyára

Magyarország legrégebbi s legnagyobb varrógépraktára

BUDAPEST, VI. Szerecsen utca 35. (opera ut-
czával szemben)

saját házában (már nem József-tér 4. sz.)

Ajánlja saját gyártmányu, a leg-
jobb anyagból gondosan készített
angol rendszerű tömörvaságak és
gyermekágyakat, szab. ruganyos
sodronyágybetéteit vas- és fakö-
rözetben, amer. rendszerű kocsi-
üléseit, szab. mosógépeit, minden
háztartásban nélkülözhetlen ruha-
mángorlókat, ruhafacsarókat és
ruhaszáritókat; továbbá bőrvá-
nyológépeit cipészek és bőrkereskedők számára,
és francia rendszer szerint gyártott kitűnő vasa-
lókályhát. Különösen van szerencsém a t. vevő-
közönség b. figyelmét dúsan felszerelt varrógép-
raktáromra felhívni, melyen minden rendszerű
és legjobb gyártmányu varrógépeket és alkatré-
szeket dúsan készletben tartok. Mindennemű gépjá-
vitás gyárában gyorsan és olcsón eszközöltetjk.
— Intelligens utazók felvételnek és nagyobb vi-
déki városokban képviselőségek alakíthatnak.

Különfélék.

(Uj évi gratulációk megváltása.) Teljes tisztelettel értesítjük városunk nagyérdemű közönségét, hogy az árvasegélyző és jótékonyági egyesület elnöksége ez évben is alkalmat fog szolgáltatni a vidékre vagy helyben a postán elküldetni szokott új évi gratulációk megváltására. Holnap a gyűjtő ivatek már kiosztatnak s a látogatottabb helyek, ahol a váltságösszegeket lefizetni lehet, plakátokkal lesznek megjelölve. Az aláírások e hó 31-éig elfogadhatók. Az udvariasság adóját ekként nemes emberbaráti célokra fordító váltságosoknak betűrendes névsorát az új év reggelén megjelenő számunkban fogjuk közzé tenni.

(Meghívás) nyilvános ismeretterjesztő előadásra, mely folyó évi december 11-én, vasárnap délután 5 órakor S.-a.-Ujhelyben, a vármegyeháza nagytermében fog megtartatni. Targysorozat: 1. Dr. Horváth Géza: A Phylloxera, szőlő pusztító rovar ismertetése. 2. Dr. Hornyay Béla, A látásról. 3. Siegmeth Károly, Kirándulás a Polonina Runára. Uti rajzok a szomszédokból. Az előadásokat megelőzőleg 4 órától 5 ig ugyanott a phylloxera mikroszkópok alatt lesz megtekinthető. 12-én, pedig ha a szőlőtermelők érdeklődnek, általa gyakorlati előadás fog a Phylloxera leküzdésére tartatni. A rendezőség.

(Bubics Zsigmond dr.) a kassai r. k. egyházmegye püspöke mult hó 28-án, d. u. 3 órakor érkezett székvárosába, Kassára. A fogadtatás fénye és nagyszerűsége minden várakozást felülmúló volt. A kassaiak, akik az utóbbi huszonöt év lefolyása alatt mostan a negyedik püspök bevonulását látták, méltó elragadtatással beszélnek Bubics Zsigmond fogadtatásának s a mult hó 29-én végbement székvárosának páratlan voltáról. Az új püspököt megérkezésekor a polgármester, utána Abauj-Torna vármegye alispánja üdvözölte. A vasutnál jelen volt küldöttségek, a nagyszámú és díszes közönség lelkes éljenzésekkel fogadták. A pályaudvar és az utcák, melyeken a püspök diszkocsija elhaladandó volt, ünnepi díszben ékeskedtek. Az utcákat ellepő óriási közönség éljenzései s a város összes toronyainak harangzuga a közörműnek valóságos forradalmi hangulatot kölcsönöztek. A szemérem templomának bejáratánál a káptalan feje, Szabad Ferenc nagyprepost fogadta az egyházi fejedelmet. A templomi „Te Deum“ után az egész menet a püspöki palota elé vonult, hol a főpapot az Orsolya szűzek növendékei fogadták fehérbe öltözve s utjára virágokat szórtva. Esteli 8 órakor, rengeteg ember tömeg és a 85. ezred zenekara által kísérvé, a kassai férfi dalegyesület vonult a püspöki rezidencia elé fáklyákkal és lampionokkal, s magasztos érzelmeket keltve énekelte el Huszka „Üdvözölő dal“-át, utána Becker remek „Kápolná“-ját. A püspök az erkélyről rövid szavakban, de lelkes tónusokban köszöntö meg a derék dalosok által rendezett méltóságteljes ovációt. Azután a zenekar meg két darabot játszott. Eközben Fröhde, a dómépítés vezetője, magnézium-fénnyel kivilágította a dómnak déli, már teljesképpen álló oldalát.

terraszszzerűleg különválva, meg összefutva, vezet fel a csarnok előtti nagy terraszra. E terrasz a lépcsőzettel szépségben és nagyszerűségben fölülmulhatatlan, s hozzá a gyönyörű kilátás az elshahán Dunára s a messzeterjedő síkságra! A Wallahá külsője (75 mt. hosszú, 35 mt. széles, 21 mt. magas) dóriai stílusban, teljes mása az athéni Pantheonnak; 52 óriási csiszolatlan szürke márványoszlop veszi körül, a falak szintén ilyen márványból vannak bevonva, az egész épület 3 nagy lépcsőn nyugszik. A homlokzat ormán egy nagy márványoszlopot köti le figyelmünket: A közepén Germania alakja látszik, ki a döntő ütközet és győzelem jeléül kezében leeresztett kardot, fején tölgykoszorút visel, két oldalán sisakos harcosok és nők, kezét fogva hódolattal állanak előtte, ezek a szövetséges németeket képviselik. Az átellenes oldalon az északi homlokzat ormán levő szoborcsoportozat az emlékeztető teutoburgi csatát ábrázolja, mely által a kheruszkok feje Armin a beáramló romanizmustól a németiséget megmentette. Középen áll Armin, a vezér, jobb oldalán a germán harcosok erőteljes, harcias, félig barbár, — baloldalán a legyőzött rómaiak tulcivilizált, elpuhult, roskadó alakjai, ezek a mult, azok a jövő képei. Mindkét csoportozat Schwanthaler műve, ki ezekben művészi zsenialitásának minden erejét, technikájának minden virtuozitását a legteljesebb mértékben juttatta érvényre.

Ha már künn is megilletődéssel állottunk a csarnok előtt (gondolatunk Athén régi dicsőségét varázsolja vissza), benn teljesen úgy érezzük magunkat, mintha templomban volnánk. A belépőt oly pompa, fény és művészet fogadja, mely a

mely valóban isteni látványt nyújtott. Este a színházban diszeládást tartottak. A székváros ünnepé, másnap reggel 9-kor a templomban kezdődött. Olyan előkelő közönséget a szemérem templom falai még nem fogadtak. Az első pad-sorokban a polgári és katonai méltóságok fényes és tömött sorai foglaltak helyet. A szentély és pad-sorok között fekvő térségen a legelőbbkelő hölgykoszoru helyezkedett el. A királyi és pápai levelek felolvasása és a papság hódolatának fogadása után kezdetét vette az ünnepies nagymise a legteljesebb papi segédlettel. Evangélium olvasás után Bubics püspök a szószékre lépett s nagyhatást keltő szentbeszédet intézett a minden vallásfelekezetet képviselő templomi közönséghez. E templomi beszédében, melynek alapgondolata az volt, hogy az emberiségnek, a társadalomnak, a családnak és egyének létalapja a vallás: a francia-iskola szónokainak szellemes hűvel mutatta be magát Kassai új püspöke. Beszéde elegáns szárnyalásu, mondatfűzése kupérozott, gondolatafinom, átlátszó, logikája a historiából szedi argumentumait s nem görnyed meg a bibliai citátumok sulya alatt. Beszéde végeztével áldást mondott a püspöki megyében lakókra valláskülönbség nélkül. Miséje után a nép folyton-folyó örömriválga és a harangok zugásától kísérvé palotájába hajtott s fogadta a küldöttségeket. Vármegyénk közönségének küldöttségére, mely a második csoportban az 5-ik helyen következett d. u. 2 órakor került sor. A küldöttséget, mely Viczmány Ödön, Dókus Gyula, Bencsik István, Nemes Lajos, Péchy Ádám, Molnár Béla, Lónyay Gábor, Polányi Gyula, Argalács Márk, Lencsés János, Spilenberg József, Beszterczey Ferenc, Szentlélek Géza, Szepessy Ede, Somogyi Gerő, Bányász Ödön, Perlsberg Ede, Hérics Ferenc, Hlopák János, Kecskés Antal, Szekerák Kálmán, Puza Sándor, Szmracsányi János, Bittner Elek és Lahocsinszky Adolf tagokból állott, Matolai Etele alispán vezette az ünneplést főpap elé s Viczmány Ö. szövege a következő hatóság üdvözölő beszédet mondotta: »Méltóságos Püspök ur! A régmúlt időkben a püspökök döntő befolyást gyakoroltak hazánk életére s fejlődésére, sőt nem ritkán mint hőseket is látjuk őket vérezni hazánk, nemzetünk szabadságáért, függetlenségéért. Ezen idők a mulandóság örvényében tűntek el; de a méltóság a melyet felséges Urunk, királyunk Méltóságodnak is adományozni kegyes volt, fontosságából mit sem veszített. A multak emlékei és dicsőségei is mint utánzó példák emelkednek ki az enyészet öléből és az egyháziakon kívül, a hazafiai kötelességek egész lánc-sora helyezkedik a kimagasló püspöki méltóság hagyományosának vállaiba. Ezen kötelességek között első helyen tündököl: forrón szeretni hazát, nemzetet és annak alkotmányos szabadságát; küszdeni és áldozni a nemzet művelődés érdekében és jövődjéért és lángoló hazaszeretetet csepegtetni és éltetni a vezérlete alá helyezett népek lelkébe! Dicső, fenséges rendeltetés! És mert Méltóságodban a kassai püspöki megye a szelid, a kegyes, a buzgó főpástoron kívül, egy fényes tehetségű és kitünő lelki műveltségű hazafit és a nemzeti közélet egy kipróbált bajnokát nyerte, a ki a szeretet malasztjával édesíti meg ténykedéseit és hivatásának mindenben magaslatán áll: ezért felekezeti különbség nélkül siettünk Méltóságodat, püspöki megyéjébe

legfeszültebb várakozást is meglepetésre és bámulatra ragadja!

A csarnok belseje 54 mt. hosszú, 15 mt. széles, 17 mt. magas; disztése jóniai stílus, a viláosságát felülről 3 nagy ablakon át kapja; a bolthajtás tiszta érc, gazdag aranyozásu disztéssel. A hosszabb levő két falat 2—2 kiugró nagy, tömör oszloppal 6 mezőre osztja, ezen mezőkben vannak elhelyezve a német nemzet nagyjainak mellszobrai, részint külön állványokon, részint futó piedesztálon; mindenik csoportozat központját egy gyönyörű női alak: Victoria, a dicsőség geniusza, képezi. Mindenik Victoria a Ranch berliini szobrász műve, ragyogó karrarai márványból, kezében borostyánkoszorúval, részint ülő, részint álló helyzetben s mind más-más felfogással bennök a művészi tökély utólrhetetlen magasságra emelkedik. Ha az egész Wallalla méltán sorakozik a klasszikus ó-kor művészi alkotásai mellé, ezek a szobrok szintén méltó társai a Phidiás remekeinek. Bennök korunk művészetétet pontját érte el!

A körülöttük elhelyezett mellszobrok (a »Wallalla-szövetség tagjai“) különböző időkbeli, különböző művésztől valók, s a német történelem kitünő férfi és női alakjait ábrázolják. Közöttük látható: Mária Terézia, Lessing, II. Frigyes, Barbarossa Frigyes, Laudon, Mozart, Habsburgi Rudolf, Van Eyk (festő), Katalin orosz cárnő, Klopstok »a szent dalnok«, Herder, Kant, Schiller, Wieland, Reichlin, Blücher, Schwarzenberg, Herschel, Beethoven, Copernik, Erasmus, Paracelsus, Gothe, Luther, Holbein, Schelling, Keppler, Rubens, Van Dyk, Wallenstein, Oránia Vilmos »a németalföldi szabad államok alapítója.«

érkezése és e mai beigtatási ünnepéje alkalmából, Zemplén vármegye nevében, mint annak küldöttei, tiszteletteljesen üdvözölni. És amidőn leg-összintébb szerencsekívánatainkat Méltóságod elé helyezzük, arra kérjük, fogadja vármegyénket szeretetébe és tartsa meg jó indulatában. A mennyei Gondviselés előtt pedig esedezzünk, hogy a haza, az emberiség és egyháza javára Méltóságodat boldogságban és örömben gazdagon, sok számos évekig tartsa és éltesse! A szép beszéd szemmel láthatólag igen kellemesen érintette őméltóságát, ki Zemplénvármegye jókívánatait a legösszintébb szívből viszonzta. A küldöttségek száma oly nagy volt (összesen 37) hogy azokból 15 másnapra, nov. 30-ára maradt. A püspök mesteri válaszokat adott a küldöttségnek. Röviden, velősen, ékesen és nyájasan szólott. A polgármesternek 1500 fto adott át, kérve őt, hogy abból 1000 ftoat a városi szegények között oszson szét, 500 ftoat pedig a jótékony női egyesületnek szolgáltatasson át. Délután 2 órakor a Schalkház szálló nagytermében, közel 500 terítéssel diszbed volt, mely fejedelmi bőkezűséggel volt kiszolgáltva. Ugy a házi gazdát, mint vendégeit páratlan jó kedv jellemzé. A szellemes pohárköszöntőknek hoszu hoszu sorát a püspök nyitotta meg, éltetve a pápát, a királyt s családját, a püspöki megyének minden egyes lakosát s kedves vendégeit. A püspököt Szabad n. prépost, Fókai Mor, Zelenka n.-várad kanonok, Sal n. várad polgármester köszöntötte föl. A diszbed vége, mélyen belenyult az esteli órákba. A püspöki palotában diszvacso volt. Ecce sacerdos magnus! A magas műveltségű, szeretetreméltó, felvilágosodott, bőkezű, jóságoslelkű és bölcsvezéreltű püspök Bubics Zsigmond dr. ki hogy az első megjelenésével minden irányban felköltött meleg rokonszenvnek még nagyon sokáig örvendhessen — tiszta szívből kívánjuk.

(Thomán István, zongoraművész) hangversenye, melyet tegnap mult egy hete a vármegyeháza nagy termében rendezett, erkölcsi hatásból felbecsülve, fényesen sikerült. A díszes közönségről, mely a művészt jelenlétével megtisztelte, nem mondhatjuk ugyan hogy nagy volt, de elmondhatjuk, hogy a vidékről megjelentekkel együtt nagyérdemű volt. És azok, akik akár a kellemetlen időjárás, akár a magas helyárak, akár egyéb okok miatt a koncertről elmaradni kényeszerültek, sokszorosan károsodtak emezekkel szemben, akik Thomán koncertjén a legtisztább műveltségben részesültek s onnan a legkellemesebb reminiscenciákkal távoztak. Thomán, aki ez alkalommal is nagyon gazdag és változatos műsorral kedveskedett, a legnagyobb tetszéssel, mondhatni zajos óvációval, találkozott. Vége-hossza nem volt a tapsnak, kivált mikor záradékul Lisztnek költőileg idealizált, művészi zsenijének egyéni intencióihoz idomított magyar népdal-egyvelegét játszotta. Mily elegáns tempó? A meharikának milyen szédületes gyorsasága? A zenei rithmuskoknak milyen mesteri kezelése? Milyen hatalmas futamok, milyen zefirkönyved és lágy piánók s milyen orkanszerű akkordok? Az isteni zenének milyen magassága és mélysége, dübörgő ereje és sohajszerű-akcentusa? Milyen angyali és milyen démoni beszéde azoknak a legketlen huroknak a lélek hurjaival? Egy magasabb, egy tulvilági mámor, melybe ragadva-ra-

Ezen csoportok felett, a fal közepén, egy párkány fut végig az egész teremben; a párkány felett pedig egy relief alakokból álló széles márvány szalag húzódik végig, a mely 8 részletben a germán törzsek életét és történetét ábrázolja a keresztényiség felvételéig. Az egyes féldomborcsoportozatok a következők: I. a német törzsek vándorlása a Kaukázustól, II. vallás, tudomány és művészet a régi németeknél, III. a régi németek politikai élete, IV. a németek első átvonulása az Alpokon (cimberék és teutonok), V. a rajnai csata 69 ben Kr. u. VI. az adrianopolyi ütközet 378. Kr. u. VII. Róma meghódítása Alarich által 410. Kr. u. VIII. a németek megtérítése Bonifácus által. A III-ik csoportozatban, a paizsra emelt új fejedelem alakjában, Lajos bajor királyra ismerünk.

Mig alatt a faloszlopok osztják el a falat, felül 14 színes, aranyos öltözött Walkür, mint kariatid tartja a tetőgerendát s teszi változatossá a fal egyhanguságát. Ezen Walkürok ó germán ruházatban, szintén Schwanthaler művei; a német mithológia szerint az elesett hősokeket ők vezetik be a Wallhallába. Itt felül, az egyes kariatidok közt, 64 márványtáblán a Wallalla szövetség azon tagjainak nevei vannak feljegyezve, kiktől arckép nem maradt az utókorra s így mellszoborral nem lehetett őket megdicsőíteni. Ezek közül nevezetesebbek: Hermanrich keletgöth király, Ulfilas, Friediger nyugatgöth vezér, Alarich és Theodorich nyugatgöth király, Genserich vandál király, Odoaker herul és gepida király. Hladvig frank király, Nagy Ottó, Alboin longobárd király, Szent Erzsébet (II. Endre magyar király leánya), Walter von der Vogelweide (Minnesänger),

gadja közönségét a művészek átsugallt ereje. Thomán nemcsak nagy művész, de nagy téritő is. Aki előbb nem hittek, őt hallván, hisznek a zene átszellemítő hatalmában, minden próziasságtól megtisztító erejében. S mit szólunk *Margitai Józsefről*, akit a művész iránt való barátság a nagy közönség iránt való előzékenységgel a jó-tékony célra való tekintet sarkalt a művészi közreműködésre? Azt, hogy művészpár voltak. Margitai gyönyörű dalai gyújtó hatást gyakoroltak. Kivált azt a letűnt boldogságról, örökre elmúlt ifúságról oly mélabusan panaszkodó dalt, melynek refrénje „*As nem igaz*... sokszor kellett ismételnie, s mindannyiszor falrengető taps lett a jutalma. Köszönet Thomának, a „hü zempléni-nek, aki művészhazájából, a nagy világból édes otthonába ellátogatva minket is utba ejtett, s oly kedves emlékeket hagyott nekünk a mielőbbi viszontlátásra zálogul. És köszönet Margitainak, akinek a hangja, hogy nem szebb csengésű, mint az ezüstté, felfogása, nem öntudatos művészi felfogás — „*as nem igaz*.”

(Thomán Istvánt) nemcsak a koncerten fogadta lelkesen közönségünk, hanem pár napra terjedő itt tartózkodásának egész ideje alatt tenyerükön hordozták őt szerető jó ismerősei és barátai is. Megérkezésekor (nov. 26-án) fiatal barátai, kik *Mecner Mór* elnöke alatt legott *rendéglátó republikává* alakultak, rendeztek tiszteletére zártkörű ebédet. E republikánus ebédén a az összeférhetlenségnek még csak az árnyéka sem mutatkozott. Tanúsítja ezt az is, hogy elnök meg étkemester igen jól befértek egy személybe. A koncert után *Dokus Gyulának*, másnap *Ambrozy Nándornak*, harmadnap *Kossuth Lajosnak* (B.-Szerdahelyen) volt a művész legszivesebben látott vendége, hol mindenütt szép társaság gyűlt össze Thomán Zemplénben való időzésének mennél kellemesebbé tétele végett. Thomán 29-én szüleinek látogatására haza ment Homonnára, honnan rövid pihenés után folytatja művészi körútját az országban, mindenekelőtt azonban Budapesten fog koncertet adni.

(Városi ügyek.) S.-a.-Ujhely város képviselő-testületének f. évi november 26-án tartott közgyűlésében következő tárgyak kerültek szönyegre. Dr. *Sebeők Antal* városi orvos a m. kir. honv. tiszti karának tényleges szolgálatába történt kinevezetése következtén állásáról lemondván, a lemondás sajnálattal tudomásul vétetett és 10 évi működéséért jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott. Az állategészségügyi teendők ellátása tárgyában *Pataky Miklós* jegyző által beadott szabályrendelet tervezete véleményes előterjesztés végett az egészségügyi bizottságnak kiadatott. Az előjárás azon jelentése követeztén, hogy a m. kir. honvédség részére épített laktanya a kincstár részéről véglegesen átvétetett és annak lakbér osztályozása eszközöltetett, a legénységi három szobának felsőbb intézkedés folytán rakárakul történt felhasználása miatt ezen helyiségek ablakainak közbiztoság, és tűzrendőri szempontból vastablakkal leendő ellátása elrendeltetett. Olvastatott továbbá a városi közegészségügyi bizottságnak az egyesek által felállítatni kért harmadik gyógyszerár tárgyában beadott véleményes jelentése, és a helybeli gyógyszerészek memoranduma: tekintettel azon érdemleges tény-körülményre, hogy S.-a.-Ujhely, mint Zemplén vármegyének székvárosa a vármegye területére nézve minden nemű közhivatalnak központja, népesebb tekintetben jelentékenyen emelkedett, továbbá, hogy a helyi viszonyok a vasuti közle-

Heristalli Pipin, Albertus Magnus, Bonifácus, Willibrod. A rütlí 3 hős 1307-ben, Nagy Károly, a Nibelungok költője, a kölni dóm építője stb.

A bemenettel szemben, a terem északi részén van az Opiszthodomsz, egy kis négyszög-alaku csarnok, mely hat, 24 láb magas oszlopból áll s az északi ablaktól világítva, az egész csarnok záradékát képezi.

A padló, tető, fal, párkány és oszlopok változatos, de összhangzó színváltozatú díszítést tüntetnek fel, mely részint természetes márványszínekből, részint aranyozás- és ezüstözésből áll. A padló márvány-mozaik; a falak mentén 8 kandelaber és 12 márvány-karszék van elhelyezve.

De szintelen és gyarló a legtökéletesebb leírás is eme pompával, az egymás hatását fokozó s együtt összhangzatos egészszé olvadó műkincsekkel szemben. Valami felemelő, elragadó érzés lepi meg az embert, mely közel jár az ihlethez; érezzük, hogy itt elmarad mellőlünk ami földi, s egész lényünk átnevesül, felmagasztosul eme fenséges behatás alatt: az isteni szellem szól hozzánk ez alkotásokból, valóban templomban vagyunk!

A Walhalla kétségkívül a legnagyobbszerű és legragyogóbb teremtése a modern építészetnek és Klenze halhatatlanná tette vele nevét!

Mielőtt elbucsuztam volna a Walhallától, terraszáról a Buda, Mohács és Nándorfaljaihoz siető nagy folyóval egy meleg üdvöztet küldtem a hazai tájak felé!

kedés négy felé való irányításával, a magyar északkeleti vasút társulat főmühelyében a munkások létszámának folytonos szaporításával, a mult év folyamán állandóan elhelyezett két század lovaság elszállásolásával, ugyancsak a mult évben a honvéd kincstár használatába bocsátott gyalogsági laktanya felépítésével, nem különben a folyó évben megkezdett nagyobb mérvű és természetű építkezések foganatba vételével lényegesen változtak; tekintettel továbbá arra, hogy Zemplén vármegye közönsége épen ez év folyamán határozta el egy közel fél millió forintba kerülő lovasági laktanya felépítését, mi által az ipar és kereskedelem jelentékeny lendületnek néz eléje, miután a katonaság állandó elhelyezése és időszakonkénti összpontosítása a vagyonosodás hatalmas emeltyűje szokott lenni; ezen fentebbiekben elsorolt indokokból követhető, hogy egy harmadik gyógyszerár felállítására a város és a közeli vidék közegészségügyének minden tekintetben csak hasznára válik a nélkül, hogy az ily uton megszapordított gyógyszerárak fenállását veszélyeztetné, a városi közegészségügyi bizottságnak a harmadik gyógyszerár felállításához megkívántató engedély kiadása iránti véleménye a képviselőtestület által az 1876-ik évi XIV-ik törvénycikk 134-ik §-a, illetve a gyógyszerárak felállítás tárgyában kiadott ministeri körrendelet értelmében egyhangúlag elfogadtatott s a tárgyratok a vármegye bizottsághoz bemutattni rendeltettek.

(Mulassunk jótékony célra!) Az árvasegélyző és jótékonyági egyesület alapítókéjének gyarapítása végett e hó 21-én műkedvelői színelőadás, koncert és tablókál egybekötött táncmulatságot fog rendezni. Bővebb tájékozást nyújtanak a pár nap alatt szétküldendő meghívók.

(Farsangi fecske.) A női ipariskola felügyelő női-bizottsága január 14-én rendezi évi *közvacsoráját*, melynek jövedelmét fele részben az árvaházi alapra fordítja. Az érdeklődő közönség figyelmét már most is felhívjuk e jótékony célú és közkedveltségű mulatságra.

(A s.-a.-ujhelyi szegény izr. iskolázó gyermekeket segélyező egyesület mult hó 30-án tartotta 13-ik évi ruhakiosztási ünnepségét, mely alkalommal 50 szegény gyermek közt kiosztott 27 kabátot, 17 nadrágot, 50 pár csizmát, 30 sapkát és 48 inget. A kiosztást dr. *Reichard Salamon*, az egyesület derék titkára és *Wolf Jakab* az egyesület fíradhatatlan pénztárosa teljesítették. A kiosztás után egy 4-ik osztályú szegény tanuló 50 tanuló társával nevében mondott köszönő beszédet. Az ünnepségen a hitk. előjáróság és ennek elnöke, *Schwartz Bernát*, az iskolaszék és a hitközség számos előkelő tagja, valamint szép számú nő vendég is volt jelen. Főbb mozzanatai voltak dr. *Nagy Armin*, az egyesület érdemes elnökének megnyitó beszéde és *Felber Domonkos* s. tanfelügyelő, *Bermann Lipót* rabbi és *Friedlőber Albert* iskolaszéki elnök alkalmi beszédei. *Felber* s. tanfelügyelő az egyesület nótájairól is megemlékezett, megköszönvén nekik a szükölködő és árva gyermekekről való részvevő gondoskodásukat. Dr. *Nagy Armin* egyes. elnök az ünnepséget bezáró beszédében szívrható szavakban megértette a segélyezésben részesült tanulókkal az áldozat fontosságát, intvén őket, hogy ezen adományra szorgalom és erkölcsös jóviselet által tegyék magukat érdemesekké és kérte egyszersmind az egyesület nemeslelkű barátait, hogy az egyesületet ezentul is részesítsék kegyes pártfogásukban, mert fontos szolgálatot tesznek az emberiségnek az által, hogy a sorstól üldözött szülők gyermekeinek az iskolalátogatást lehetővé teszik s szellemi kiképzetésüket előmozdítják. Végül megemlítjük, hogy a megható ünnepség a gyermekek által elénekelt „Hymnus” sal kezdődött és a „Szózat” eléneklésével aegződött. Az egyesület a következő segélyezésben részesült ez évben: dr. *Schön Vilmos* 20, a népbank 40, a s.-a.-ujhelyi takarékpénztár a zemplénmegyei termény- és iparbank és a polgári takarékpénztár 20—20 frtot adott; az egyesület által rendezett piknik 171 frt tiszta jövedelmet hozott. Ezenkívül élvezi az egyesület a néhai Brezenheim hercegnő 500, néh. Klein Jakab és neje 400, néh. dr. Weisz Ármán 100, néh. ifj. Schön József 50, és néh. Szöllősi Bernát 150 ftoft hagyományainak kamatait.

(Eljegyzés.) Özv. *Pollacsek Samuné* bájos leányát *Vilmát*, e napokban jegyezte el *Tauszig Gyula* mészalkai földbirtokos.

(Shakspeare-Moliere recitátor.) *Szakáll Antal* lapunk utján értesíti a művelt közönséget, hogy legközelebb Ujhelyt is fölkeresi s itten egy szavalati előadást rendez, mely alkalommal a vármegyeháza nagy termében fog Shakspear, Moliere, Schiller és hazai költőink legremekebb költeményeiből vet műszavaltat és eszthetikai előadások által magasabb művelzetet nyújtó estét rendezni.

(Hazajáró lélek.) Teljesen megbízható kezekebből ily cím alatt »a s.-a.-ujhelyi statusquo izr. hitközség és *Löv László* főrabbi« egy hoszu cikket kaptunk, melynek az a vejeje, hogy *Löv László* s.-a.-ujhelyi volt főrabbi, jelenleg az ungvári „autonom orthodox” zsidó hitközség rabbija, akinek az itteni hitközségben folytatott s áthidalhatatlan szakadásra vezető szereplését jól ismerik lapunk olvasói, el-ellátogat ide Ujhelybe, hogy itteni párt-

jának, az „aut. orth.” hitközségnek esküdtött örök hűséget felrítgesse s hogy az egymással való torzsalkodásba belé unt, vagy belé fáradt hitközségi pártok békéjének alapját alássa. Ennek megakadályozása végett a s.-a. ujhelyi „st. quo” anyahitközség előjárósága a legnemesebb mérséklet hangján szóló átiratban kereste föl az ungvári hitközség előjáróságát. S mert már oly tünetek is mutatkoztak itten Ujhelyben, hogy *Löv László* híveinek az egyéni műveltség legalantasabb fokán álló része a „st. puo.” hitközség egyházi és világi tisztviselőit uton-utonfélen inzultálta, az átiratban azt is kifejezték, hogyha *Löv László* látogatása (aki magát még mindig úgy gerálja, mintha az ujhelyi aut. orth. hitközségé alakult töredék rabbija volna) ismétlődne, nem állhatnak jót nemely hevesebb véru hitsorsosaikért, akik méltán megsokalván e dolgot, a főrabbi urnak Ujhelyben alkalmilag oly modorban rendeznének »hozanná« t mely sem az ungvári, sem az itteni hitközségnek, de legkevésbbé *Löv László* főrabbinak sem válnék becsületére. A hazajáró lélek legközelebbi érkezésének tizenkettedik órájára felhívjuk a rendőrség figyelmét.

(Tájékoztatásul.) Azzal a téves felfogással szemben, mintha dr. *Sebeők Antal*, m. kir. honv. ezredorvos a szolgálatban történt lényegesen után városunkat, mely egyszersmind az ő szerezett szülővárosa is, elhagyná — felhatalmaztatunk köztudomásra hozni azt, hogy nevezett tisztelt barátunk továbbra is Ujhely lakója marad s orvosi gyakorlatában, különösen pedig a fogbetegek gyógyításában naponta d. e. 11-től d. u. 1 óráig a szenvedő emberiség szolgálatára áll.

(Tartozunk az igazságnak) köztudomásra hozni azt, hogy a mult számunkban aposztrófált építkezési dombok, melyek hónapokon át díszeltek s alkalmatlankodtak legnépesebb utcáinkon — eltűntek a föld színéről. Dicsérjük érte a város főbiráját, aki rögtönösen érvényt szerzett fölszólalásunknak.

(A tarziali antikrisztus, mint zsolttáros) ily cím alatt küldötte be lapunknak egy barátja a következő szent-verseket, melyet *Cservák János* ihletett perceiben szerzett, híveinek nagy öröme és gyönyörűségére: »Szent Iras — föld szülte a palma fat — palma fa az agat — az aga virágját — virágja almamaját — Almaja Annat — Anna Mariát — Maria szent fiát — éltesse az ur Isten az egész Kompaniát.« *Cservák* antikrisztus már haza került a kórházból s ő és a hívek szent kompaniája esténként összegyűlnek s imádkozással töltik az időt éjfélig. Azután elzengik a fenti zsolttárt s csendes nyugalomra térnek.

(A közönség panasza) Nemcsak a Teleky utcai lakosok, de az arra járókélők is, lapunk utján kérik az illetékes hatóságok, hogy sziveskedjék a *Kötics*-féle ház mellett lévő katonai ló-vasaló helyiséget onnan vagy más helyre áttétni, vagy pedig környékét akként átalakíttatni, hogy az a szük gyalogjáróhelyet, mely köztulajdon, magános célra el ne foglalja; nehogy a *novemberi bokáig érb* sár helyett az utca térdig érb kátyuiból kelljen az arra kerülő halandónak lubickolni, ezer áldást szórva az ilyen állapotok megtürőire.

(Óriási vadkan.) A kis-toronyai s az ezzel határos erdőszegben a környékbeli Nimródok már régóta vadásztak egy hol itt, hol amott föltűnt s nagy károkat okozó óriási vadkanra, de mindannyiszor eredménytelenül. Mig végre *Csapó József* tisztartó és *Schmidt Géza* gazd. gyakorló e hó 28-án zsákmányul ejték a hatalmas vadat. A kopók által üldözött vadat először a tisztartó két lövése sebesítette meg, de ezzel a vérző dúvad még dühödtében rohant tova, üldöztetve *Schmidt* s a kutyák által egész a csarnahói határig, hol az üldözövel szembe fordult vad ismét két lövést kapva, hátsó részére rogyott; ekkor a bátor vadász már nyugodtan közeledett a biztos zsákmány felé, hogy a kegyelem lövést megadja, hanem a fenevad végső erejét összeszedve, folugrott s az előtte álló vadást fejének egy lökésével földöntve, a beléragadt kopót hátán cipelve, tovább száguldott; mignem a lélekjelenlétét nem veszített s folyton üldöző *Schmidt* által a sebeiében már-már roskadozó vadkan még két lövéstől találya, kilehelte szívós páráját. Késő holdfényes est volt már, a mikor hat kis-toronyai paraszt vonszolta le nagy nehezen az óriási vadkant, melynél nagyobbab a környéken eddig nem löttek. *Sulya hatodfél mássa volt!*

(Egyházi irodalmi iskolát) alapítottak Eperjesen a g. kath. papnövendékek. A szent és hazafias ügy szolgálatában álló iskolának tagjai *Rojkovic Vladimir* IV. éves hittanhallgató elnöke alatt mult hó 27-én tartották az első, vagyis megnyitó ülését. Tudósítaval méltó dicsekvéssel említi föl azt az örvedetes jelenséget, hogy a nevezett iskola pártfogóságát dr. *Vályi János* megyei püspök elvállalni kegyeskedett.

(Betöréses tolvajlás.) Lapunk zártakor értesülünk, hogy *Lelesz* község házába eddig ismeretlen tettesek éjnek idején betörték, s a község pénztárából 6000 egynehány száz forintot eltolvajoltak. A gyanu a községi bíróra esett, kit rögtön le is tartóztatott a csendőrség, azonban ártatlansága kiderülvén — harmadnap már szabadrá helyezettett.

gadja közönségét a művészek átsugallt ereje. Thomán nemcsak nagy művész, de nagy térítő is. Aki előbb nem hitték, őt hallván, hisznek a zene átszellemítő hatalmában, minden próziasságtól megtisztító erejében. S mit szóljunk *Margitai Józsefről*, akit a művész iránt való barátság a nagy közönség iránt való előzékenységgel s a jótékony célra való tekintettel sarkalt a művészi közreműködésre? Azt, hogy művészpár voltak. Margitai gyönyörű dalai gyújtó hatást gyakoroltak. Kivált azt a letűnt boldogságról, örökre elmúlt ifjuságról oly mélabusan panaszkodó dalt, melynek refrénje „*As nem igaz*... sokszor kellett ismételnie, s mindannyiszor falrengető taps lett a jutalma. Köszönet Thománnak, a „hü zempléni”-nek, aki művészhazájából, a nagy világból édes otthonába ellátogatva minket is utba ejtett, s oly kedves emlékeket hagyott nekünk a mielőbbi viszontlátásra zálogul. És köszönet Margitainak, akinek a hangja, hogy nem szebb csengésű, mint az ezüstté, felfogása, nem öntudatos művészi felfogás — „*as nem igaz*.”

(Thomán Istvánt) nemcsak a koncerten fogadta lelkesen közönségünk, hanem pár napra terjedő itt tartózkodásának egész ideje alatt tényleg hordozták őt szerető jó ismerősei és barátai is. Megérkezésekor (nov. 26-án) fiatal barátai, kik *Mecser Mór* elnöke alatt legott *vendéglátó republikává* alakultak, rendeztek tiszteletére zártkörű ebédet. E republikánus ebéd a az összejáratásnak még csak az árnyéka sem mutatkozott. Tanusítja ezt az is, hogy elnök meg étkeztető igen jól befértek egy személybe. A koncert után *Dokus Gyulának*, másnap *Ambrozy Nándornak*, harmadnap *Kossuth Lajosnak* (B.-Szerdahelyen) volt a művész legszivesebben látott vendége, hol mindenütt szép társaság gyűlt össze Thomán Zemplénben való időzésének mennél kellemesebbé tétele végett. Thomán 29-én szüleinek látogatására haza ment Homonnára, honnan rövid pihenés után folytatja művészi körútját az országban, mindenképp azonban Budapesten fog koncertet adni.

(Városi ügyek.) S.-a.-Ujhely város képviselőtestületének f. évi november 26-án tartott közgyűlésében következő tárgyak kerültek szünyegre. Dr. *Sebeők Antal* városi orvos a m. kir. honv. tiszt karának tényleges szolgálatába történt ki nevezetése következtén állásáról lemondván, a lemondás sajnálattal tudomásul vétetett és 10 évi működéséért jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott. Az állategészségügyi teendők ellátása tárgyában *Pataky Miklós* jegyző által beadott szabályrendelet tervezete véleményes előterjesztés végett az egészségügyi bizottságnak kiadatott. Az előjárás azon jelentése következett, hogy a m. kir. honvédség részére épített laktanya a kincstár részéről véglegesen átvétetett és annak lakóór osztaozása eszközöltetett, a legénységi három szobának felsőbb intézkedés folytán rak-tárakul történt felhasználása miatt ezen helyiségek ablakainak közbiztoság, és tüzrendőri szempontból vastáblákkal leendő ellátása elrendeltetett. Olvastatott továbbá a városi közegészségügyi bizottságnak az egyesek által felállított kért harmadik gyógyszerár tárgyában beadott véleményes jelentése, és a helybeli gyógyszerészek memorandumja; tekintettel azon érdemleges tény-körülményre, hogy S.-a.-Ujhely, mint Zemplén vármegyének székvárosa a vármegye területére nézve minden nemü közhivatalnak központja, nép-szedési tekintetben jelentékenyen emelkedett, továbbá, hogy a helyi viszonyok a vasuti közle-

Heristall Pipin, Albertus Magnus, Bonifácus, Willibrod. A rütlí 3 hős 1307-ben, Nagy Károly, a Nibelungok költője, a kölni dóm építője stb.

A bemenettel szemben, a terem északi részén van az Opiszthodomosz, egy kis négyszög-alaku csarnok, mely hat, 24 láb magas oszlopból áll s az északi ablaktól világítva, az egész csarnok záradékát képezi.

A padló, tető, fal, párkány és oszlopok változatos, de összhangzó színváltozatú díszítést tüntetnek fel, mely részint természetes márványszinekből, részint aranyozás- és ezüstözésből áll. A padló márvány-mozaik; a falak mentén 8 kandeláber és 12 márvány-karszék van elhelyezve.

De szintelen és gyarló a legtekélyesebb leírás is eme pompával, az egymás hatását fokozó s együtt összhangzatos egészszé olvadó műkincsekkel szemben. Valami felemelő, elragadó érzés lepi meg az embert, mely közel jár az ihlethez; érezzük, hogy itt elmarad mellőlünk ami földi, s egész lényünk átnevesül, felmagasztosul eme fenséges behatás alatt: az isteni szellem szól hozzánk ez alkotásokból, valóban templomban vagyunk!

A Walhalla kétségkívül a legnagyobb szerű és legragyogóbb teremése a modern építészetnek és Klenze halhatatlanná tette vele nevét!

Mielőtt elbucsztam volna a Walhallától, terraszáról a Buda, Mohács és Nándorfalvaihoz siető nagy folyóval egy meleg üdvözetet küldtem a hazai tájak felé!

kedés négy felé való irányításával, a magyar északkeleti vasut társulat főmühelyében a munkások létszámának folytonos szaporításával, a mult év folyamán állandóan elhelyezett két század lovasság elszállásolásával, ugyancsak a mult évben a honvéd kincstár használatába bocsátott gyalogsági laktanya felépítésével, nem különben a folyó évben megkezdett nagyobb mérvű és természetű építkezések foganatba vételével lényegesen változtak; tekintettel továbbá arra, hogy Zemplén vármegye közönsége épen ez év folyamán határozta el egy közel fél millió forintba kerülő lovassági laktanya felépítését, mi által az ipar és kereskedelem jelentékeny lendületnek néz eléje, miután a katonaság állandó elhelyezése és időszakonkénti összpontosítása a vagyonsodás hatalmas emeltyűje szokott lenni; ezen fentebbiekben elsorolt indokból következtethető, hogy egy harmadik gyógyszerár felállítása a város és a közeli vidék közegészségügyének minden tekintetben csak hasznára válik a nélkül, hogy az ily uton megszapordított gyógyszerárak fenállását veszélyeztetné, a városi közegészségügyi bizottságnak a harmadik gyógyszerár felállításához megkívántató engedély kiadása iránti véleménye a képviselőtestület által az 1876-ik évi XIV-ik törvénycikk 134-ik §-a, illetve a gyógyszerárak felállítása tárgyában kiadott ministeri körrendelet értelmében egyhangúlag elfogadtatott s a tárgyratok a vármegye bizottságához bemutattni rendeltettek.

(Mulassunk jótékonycélra!) Az árvasegélyző és jótékonyági egyesület alapítókéjének gyarapítása végett e hó 21-én műkedvelői színelőadás, koncert és tablókkel egybekötött táncmulatságot fog rendezni. Bővebb tájékoztatást nyújtanak a pár nap alatt szétküldendő meghívók.

(Farsangi fecske.) A női ipariskola felügyelő női-bizottsága január 14-én rendezte évi *közvacsoráját*, melynek jövedelmét fele részben az árvaházra fordítja. Az érdeklődő közönség figyelmét már most is felhívjuk e jótékonycélú és közkedveltségű mulatságra.

(A s.-a.-ujhelyi szegény izr. iskolázó gyermekeket segélyző egyesület mult hó 30-án tartotta 13-ik évi ruhakiosztási ünnepességét, mely alkalommal 50 szegény gyermek közt kiosztott 27 kabátot, 17 nadrágot, 50 pár csizmat, 30 sapkát és 48 inget. A kiosztást dr. *Reichard Salamon*, az egyesület derék titkára és *Wolf Jakob* az egyesület fáradhatatlan pénztárosa teljesítették. A kiosztás után egy 4-ik osztályu szegény tanuló 50 tanuló társával nevében mondott köszönő beszédet. Az ünnepességen a hitk. előjáróság és ennek elnöke, *Schwarz Bernát*, az iskolaszék és a hitközség számos előkelő tagja, valamint szép számú nő vendég is volt jelen. Főbb mozzanatai voltak dr. *Nagy Armin*, az egyesület érdemes elnökének megnyitó beszéde és *Felber Domonkos* s. tanfelügyelő, *Bermann Lipót* rabbi és *Friedlber Albert* iskolaszéki elnök alkalmi beszédei. *Felber* s. tanfelügyelő az egyesület nőtagjairól is megemlékezett, megköszönvén nekik a szűkölködő és árva gyermekekről való részvevő gondoskodásukat. Dr. *Nagy Armin* egyes. elnök az ünnepességet bezáró beszédében szívrható szavakban megértette a segélyezésben részesült tanulókkal az áldozat fontosságát, intvén őket, hogy ezen adományra szorgalom és erkölcsös jóviselet által tegyék magukat érdemesekké és kérte egyszersmind az egyesület nemeslelkű barátait, hogy az egyesületet ezentul is részesítsék kegyes pártfogásukban, mert fontos szolgálatot tesznek az emberiségnek az által, hogy a sorstól üldözött szülők gyermekeinek az iskolalátogatást lehetővé teszik s szellemi kiképzetésüket előmozdítják. Végül megemlítjük, hogy a megható ünnepesség a gyermekek által elénekelt „Hymnus” sal kezdődött és a „Szózat” eléneklésével végződött. Az egyesület a következő segélyezésben részesült ez évben: dr. *Schön Vilmos* 20, a népbank 40, a s.-a.-ujhelyi takarékpénztár a zemplénmegyei termény- és iparbank és a polgári takarékpénztár 20—20 frtot adott; az egyesület által rendezett piknik 171 frt tiszta jövedelmet hozott. Ezenkívül élvezi az egyesület a néhai Brezenheim hercegnő 500, néh. Klein Jakob és neje 400, néh. dr. Weisz Armin 100, néh. ifj. Schön József 50, és néh. Szöllösi Bernát 150 fto hagyományainak kamatait.

(Eljegyzés.) Özv. *Pollacsek Samuné* bájos leányát *Vilmát*, e napokban jegyezte el *Tauszig Gyula* mátészalkai földbirtokos.

(Shakspeare-Moliere recitátor.) *Szakáll Antal* lapunk utján értesíti a művelt közönséget, hogy legközelebb Ujhelyt is fölkeresi s itten egy szavalati előadást rendez, mely alkalommal a vármegyeháza nagy termében fog Shakspear, Moliere, Schiller és hazai költőink legremekőbb költeményeiből vet műszavaltat és esztetikai előadások által magasabb művelzetet nyújtó estét rendezni.

(Hazajáró lélek.) Teljesen megbízható kezekből ily cím alatt »a s.-a.-ujhelyi statusquo izr. hitközség és *Löv László* főrabbi» egy hoszu cikket kaptunk, melynek az a veleje, hogy *Löv László* s.-a.-ujhelyi volt főrabbi, jelenleg az ungvári „auto-nom orthodox” zsidó hitközség rabbija, akinek az itteni hitközségben folytatott s áthidalhatatlan szakadásra vezetett szereplését jól ismerik lapunk olvasói, el-ellátogat ide Ujhelybe, hogy itteni párt-

jának, az „aut. orth.” hitközségnek esküdtött örök hűséget felrísitgesse s hogy az egymással való torzsalkodásba belé unt, vagy belé fáradt hitközségi pártok békéjének alapját alássa. Ennek megakadályozása végett a s.-a. ujhelyi „st. quo” anyahitközség előjárósága a legnemesebb mérséklet hangján szóló átiratban kereste föl az ungvári hitközség előjáróságát. S mert már oly tünetek is mutatkoztak itten Ujhelyben, hogy *Löv László* híveinek az egyéni műveltség legalantasabb fokán álló része a „st. puo.” hitközség egyházi és világi tisztviselőit uton-utónfőlen inzultálta, az átiratban azt is kifejezték, hogyha *Löv László* látogatása (aki magát még mindig úgy gerálja, mintha az ujhelyi aut. orth. hitközségé alakult töredék rabbija volna) ismétlődne, nem állhatnak jót né-mely hevesebb vértü hitsorsosaikért, akik méltán megsokalván e dolgot, a főrabbi urnak Ujhelyben alkalmilag oly modorban rendeznének »hosszanná»-t mely sem az ungvári, sem az itteni hitközségnek, de legkevésbé *Löv László* főrabbinak sem válnék becsületére. A hazajáró lélek legközelebbi érkezésének tizenkettedik órájára felhívjuk a rendőrség figyelmét.

(Tájékoztatásul.) Azzal a téves felfogással szemben, mintha dr. *Sebeők Antal*, m. kir. honv. ezredorvos a szolgálatban történt ténylegesítettése után városunkat, mely egyszersmind az ő szerezett szülővárosa is, elhagyná — felhatalmaztatunk köztudomásra hozni azt, hogy nevezett tisztelt barátunk továbbra is Ujhely lakója marad s orvosi gyakorlatában, különösen pedig a fogbetegség gyógyításában naponta d. e. 11-től d. u. 1 óráig a szenvedő emberiség szolgálatára áll.

(Tartozunk az igazságnak) köztudomásra hozni azt, hogy a mult számunkban aposztrófált építkezési dombok, melyek hónapokon át díszelenedtek s alkalmatlankodtak legnépesebb utcáinkon — eltűntek a föld színéről. Dicsérjük érte a város főbiráját, aki rögtönösen érvényt szerzett fölszólalásunknak.

(A tarziali antikrisztus, mint zsoltáros) ily cím alatt küldötte be lapunknak egy barátja a következő szent-verset, melyet *Cservák János* ihletett perceiben szerzett, híveinek nagy öröme és gyönyörűségére: »Szent Iras — föld szülte a palma fat — palma fa az agat — az aga virágot — virágja almamaját — Almaja Annat — Anna Mariát — Maria szent fiát — *ültesse az ur Isten az egész Kompaniát.*» *Cservák* antikrisztus már haza került a kórházból s ő és a hívek szent komániája estéknél összegyűlnek s imádkozással töltik az időt éjjelig. Azután elzengik a fenti zsoltárt s csendes nyugalomra térnek.

(A közönség panasza) Nemcsak a Teleky utcai lakosok, de az arra járókélők is, lapunk utján kéri az illetékes hatóságot, hogy sziveskedjék a *Kötics-féle* ház mellett lévő katonai ló-vasaló helyiséget onnan vagy más helyre áttétni, vagy pedig környékét akként átalakíttatni, hogy az a szűk gyalogjáróhelyet, mely novemberi bokáig érő sár helyett az utca térdig érő kátyuiból kelljen az arra kerülő halandónak lubickolni, ezer áldást szórva az ilyen állapotok megtörőire.

(Óriási vadkan.) A kis-toronyai s az ezzel határos erdőszegben a környékbeli Nimródok már régóta vadásztak egy hol itt, hol amott föltűnt s nagy károkat okozó óriási vadkanra, de mindannyiszor eredménytelenül. Mig végre *Csapó József* tisztartó és *Schmidt Géza* gazd. gyakorló e hó 28-án zsákmányul ejték a hatalmas vadat. A kopók által üldözött vadat először a tisztartó két lövése sebesítette meg, de ezzel a vérző dúvad még dühödtében rohant tova, üldöztetve *Schmidt* s a kutyák által egész a csarnahói határig, hol az üldözövel szembe fordult vad ismét két lövést kapva, hátsó részére rogyott; ekkor a bátor vadász már nyugodtan közeledett a biztos zsákmány felé, hogy a kegyelem lövést megadja, hanem a fenevad végső erejét összeszedve, folugrott s az előtte álló vadász fejének egy lökésével földöntve, a beléragadt kopót hátán cipelve, tovább száguldott; mignem a lélekjelenlétét nem veszített s folyton üldöző *Schmidt* által a sebeiben már-már roskadozó vadkan még két lövéstől találva, kilehelte szívós páráját. Késő holdfényes est volt már, a mikor hat kis-toronyai paraszt vonszolta le nagy nehezen az óriási vadkant, melynél nagyobbab a környéken eddig nem löttek. *Sulya hatodfél mássa volt!*

(Egyházi irodalmi iskolát) alapítottak Eperjesen a g. kath. papnövédek. A szent és hazafias ügy szolgálatában álló iskolának tagjai *Rojkovicz Vladimír* IV. éves hittanhallgató elnöke alatt mult hó 27-én tartották az első, vagyis megnyitó ülését. Tudósítónk méltó dicsekvéssel említi föl azt az örvedetes jelenséget, hogy a nevezett iskola pártfogóságát dr. *Vályi János* megyei püspök elvállalni kegyeskedett.

(Betöréses tolvajlás.) Lapunk zártakor értesülünk, hogy *Lelesz község* házába eddig ismeretlen tettesek éjnek idején betörték, s a község pénztárából 6000 egynehány száz forintot eltolvajoltak. A gyanu a községi bíróra esett, kit rögtön le is tartóztatott a csendőrség, azonban ártatlansága kiderülvén — harmadnap már szabaddá helyeztetett.